

Súd: Krajský súd Trnava
Spisová značka: 25Co/35/2015
Identifikačné číslo súdneho spisu: 2511214577
Dátum vydania rozhodnutia: 30. 09. 2015
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Ľubica Spálová
ECLI: ECLI:SK:KSTT:2015:2511214577.2

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Trnave v senáte zloženom z predsedníčky senátu: JUDr. Martina Valentová a členov senátu: JUDr. Ľubica Spálová a JUDr. Anton Jaček, v právnej veci navrhovateľa: S. G., nar. XX.XX.XXXX, bytom K., S. G. XX, zastúpeného advokátom: JUDr. Ján Januška, so sídlom Trnava, Trhová 4, proti odporcovi: Slovenská republika, zastúpená Ministerstvom vnútra Slovenskej republiky, Bratislava, Župné námestie 13, o náhradu škody vo výške 12.741,88 Eur, na odvolanie navrhovateľa proti rozsudku Okresného súdu Piešťany zo dňa 16.4.2014, č.k. 3C/273/2011-90, takto

rozhodol:

Odvolací súd napadnutý rozsudok súdu prvého stupňa v časti zamietnutia nároku na zaplatenie sumy 11.741,88 Eur potvrdzuje a v ostanej zamietajúcej časti mení tak, že odporca je povinný zaplatiť navrhovateľovi sumu 1.000,- Eur, do 3 dní od právoplatnosti tohto rozsudku.

Navrhovateľ je povinný zaplatiť odporcovi náhradu trov konania vo výške 17,51 Eur, do 3 dní od právoplatnosti tohto rozsudku.

odôvodnenie:

Napadnutým rozsudkom prvostupňový súd zamietol návrh navrhovateľa a navrhovateľovi uložil povinnosť zaplatiť odporcovi náhradu trov konania vo výške 17,51 Eur, do troch dní od právoplatnosti rozsudku.

Rozhodnutie prvostupňový súd s poukazom na ust. § 3 ods. 1, § 5 ods. 1, § 7, § 8 ods. 5 písm. b), § 15 ods. 1, § 16 ods. 1, § 17 ods. 1 až 4, § 18 ods. 1, 2, 3 zákona č. 514/2003 Z.z. o zodpovednosti za škodu spôsobenú pri výkone verejnej moci, vecne odôvodnil tým, že na základe výsledkov vykonaného dokazovania dospel k záveru, že navrhovateľ neunesol dôkazné bremeno a nepreukázal vznik resp. existenciu škody, ktorej náhrady sa domáha a príčinnú súvislosť medzi namietaným rozhodnutím o väzbe a škodou. Súd sa stotožnil s názorom odporcu, že navrhovateľ si vzatie do väzby zaviniť sám svojím konaním a preto mu v zmysle ust. § 8 ods. 6 písm. a) zákona č. 514/2003 Z.z. nárok na náhradu škody nevznikol. Podľa názoru súdu bol navrhovateľ vzatý do väzby na základe zistených skutočností v čase, kedy došlo k jeho zadržaniu, pričom súd pri rozhodovaní o vzatí navrhovateľa do väzby vychádzal zo skutkových okolností, ktoré odôvodňovali opodstatnenosť rozhodnutia, keď mal sudca pre prípravné konanie dôvodnú obavu, že v prípade prepustenia navrhovateľa na slobodu bude pokračovať v páchaní trestnej činnosti, s čím sa napokon stotožnil i nadriadený súd, keď sťažnosť navrhovateľa zamietol. Rozhodnutie o vzatí navrhovateľa do väzby bolo teda vydané v súlade so zákonom. Skutočnosť, že napokon bol navrhovateľ rozhodnutím Krajského súdu v Trnave oslobodený spod obžaloby ešte nezakladá jednoznačný záver, že vzatie do väzby bolo nezákonné a skutočnosť zistené neskôr ešte nemôžu mať vplyv na hodnotenie stavu v čase rozhodovania o väzbe. Z obsahu vyšetrovacieho spisu (ČVS: SKIS-116/IS-2-V-2009) vyplynulo, že navrhovateľ pri jeho zadržaní dňa 1.4.2009 kládol aktívny odpor, nechcel z vozidla vystúpiť, rukami sa držal o konštrukciu karosérie vozidla

a preto zakročujúci policajť pristúpil k použitiu donucovacích prostriedkov a to hmatov a chvatov a po povelaní na zem služobných pút. Navrhovateľ nepreukázal, že v dôsledku policajného zákroku mu bola spôsobená ujma na zdraví, keď z lekárskej správy zo dňa 1.4.2009 vyplýva, že neboli u neho konštatované žiadne vonkajšie známky poranenia na tele, ako ani prípadné poranenia kostí spôsobené násilne-mechanickým pôsobením. Prasknutie sleziny a následné krvácanie do brušnej dutiny mohlo byť vzhľadom na zväčšenie pečene a sleziny v dôsledku dlhodobého užívania drog spôsobené aj bežným nárazom do oblasti ľavej dolnej časti hrudníka alebo hornej časti brucha. Policajný zákrok bol napokon vyšetrovaný Ministerstvom vnútra SR, sekciou kontroly a inšpekčnej služby, odborom inšpekčnej služby s jednoznačným záverom, že zranenie navrhovateľa mohlo vzniknúť po banálnom údere, prípadne narazení, pretože v zmysle znaleckého posudku, ktorý vypracoval MUDr. Pamula, mal navrhovateľ ochorenie sleziny a pečene spôsobené dlhodobým užívaním heroínu, prejavujúce sa zväčšením pečene a sleziny, pričom táto skutočnosť bola podstatná aj pre vznik poranenia a podľa znalca na vznik daného poranenia postačoval jeden úder vedený tvrdým tupým predmetom, resp. jeho narazenie oblasťou ľavej strany hrudníka a brucha na tvrdý tupý predmet. Navrhovateľ nepreukázal ani vznik nemajetkovej ujmy, ktorú vyčíslil v sume 10.573,88 Eur. Jeho tvrdenia, že mu nezákonná väzba spôsobila nielen finančnú, ale aj citovú ujmu sú tvrdeniami všeobecného charakteru a žiadnym spôsobom nepreukázal, v čom mal spočívať zásah do jeho ľudských práv a základných slobôd. Výšku nemajetkovej ujmy súd totiž určuje s prihliadnutím na demonštratívne uvedené kritériá v § 17 ods. 3 cit. zákona, preto je v konaní potrebné, aby pre priznanie uvedeného nároku navrhovateľ preukázal, že v jeho prípade skutočne došlo k tvrdenej ujme a to tak, aby súd mohol s prihliadnutím na všetky okolnosti ustáliť výšku priznanej ujmy. Navrhovateľ teda neunesol dôkazné bremeno ohľadom preukázania škody - ujmy na zdraví a taktiež i nemajetkovej ujmy a pokiaľ ide o škodu spočívajúcu v trovách obhajoby v trestnom konaní, ktoré sa proti nemu viedlo, nepreukázal, či vynaložená suma 1000 Eur pripadá na trovy obhajoby v súvislosti s väzbou, okrem toho z predloženého výpisu z účtu nie je celkom zrejmé, či škoda spojená s náhradou trov obhajoby vznikla práve navrhovateľovi, keď na výpisoch je uvedené meno G. E., pričom platby sú datované 15.4.2010, 28.7.2010 a 13.8.2010. Vychádzajúc z vykonaného dokazovania a s poukazom na vyššie citované zákonné ustanovenia dospel súd k záveru, že navrhovateľ neunesol dôkazné bremeno spočívajúce v preukázaní vzniku zodpovednosti za škodu odporcu spôsobenú nezákonným rozhodnutím súdu, preto návrh navrhovateľa ako nedôvodný zamietol. O náhrade trov konania súd rozhodol podľa § 142 ods. 1 O.s.p. a úspešnému odporcovi priznal náhradu trov konania a to titulom hotových výdavkov v sume 17,51 Eur.

Proti tomuto rozsudku podal odvolanie navrhovateľ prostredníctvom právneho zástupcu, ktorým sa domáhal, aby odvolací súd napadnutý rozsudok súdu prvého stupňa zrušil a vrátil vec súdu prvého stupňa na ďalšie konanie. Odvolanie odôvodnil tým, že do väzby bol vzatý uznesením Okresného súdu Piešťany zo dňa 7.4.2009 podľa § 72 ods. 1, 2 Trestného poriadku z dôvodu uvedeného v § 71 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku, keďže tento dôvod väzby bol u neho zistený na základe v tom čase existujúcich skutočností, nasvedčujúcich tomu, že bude pokračovať v trestnej činnosti a teda možno povedať, že väzba bola u neho v čase rozhodovania súdu zákonná. V žiadnom prípade však nemožnosť uvedeného automaticky vyvodit' záver v zmysle ust. § 8 ods. 6 písm. a) zák. č. 514/2003 Z.z., že si ako obvinený väzbu zaviniel sám svojím konaním. V tejto súvislosti odkázal na rozhodnutie Krajského súdu v Bratislave zo dňa 26.6.2013 sp. zn. 4Co/238/2012 podľa ktorého aj vzhľadom na rozhodnutie Najvyššieho súdu SR zo dňa 29.2.2012 sp. zn. 1Cdo 65/2012, danú situáciu je potrebné posudzovať aj v zmysle čl. 5 ods. 1 a ods. 5 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd, i keď nárok na odškodnenie väzby vznikol v zmysle § 8 ods. 5 písm. b) zák. č. 514/2003 Z.z. Pri aplikácii Dohovoru je nevyhnutné neopomenúť osobitosť spočívajúcu v tom, že pôvodne zákonná väzba nepredstavujúca porušenie čl. 5 ods. 1 až 4 Dohovoru sa v dôsledku oslobodenia obžalovaného spod obžaloby stáva z hľadiska vnútroštátnej úpravy nezákonnou a tým sa zakladá zodpovednosť štátu za škodu spôsobenú obžalovanému vykonanou väzbou. Ďalej odvolateľ poukázal, že bol oslobodený spod obžaloby rozsudkom Krajského súdu v Trnave sp. zn. 3To/59/2010 zo dňa 8.6.2010. Vychádzajúc potom z vyššie uvedeného názoru Krajského súdu v Bratislave a Najvyššieho súdu SR o nezákonnosti väzby v dôsledku oslobodenia obžalovaného spod obžaloby, je u neho dostatočne preukázaný vznik práva na náhradu škody v zmysle § 8 ods. 5 písm. b) zák. č. 514/2003 Z.z. Žiadnym relevantným dôkazom nebolo preukázané, že by si zaviniel väzbu sám svojím konaním, keď z rozhodnutia o jeho vzatí do väzby nie je žiadne takéto zavinenie zrejmé. Navyac sa u neho jednalo o tzv. preventívnu väzbu, teda o väzbu z obavy, že by mohol pokračovať v páchaní trestnej činnosti. Skutočnosť, že obvinený je po vznesení obvinenia vo väzbe, je dôvodom pre povinnú obhajobu v zmysle § 37 ods. 1 písm. a) Trestného poriadku a teda musel mať v trestnom konaní, ktoré sa proti nemu viedlo, po celú dobu trvania väzby obhajcu. Úkony právnej

služby, ktoré mu v trestnom konaní boli poskytnuté a ktoré sú riadne advokátom vyčíslené v zmysle Vyhlášky č. 655/2004 Z.z. sú teda bez pochyby v priamej súvislosti s rozhodnutím o väzbe. V konaní bolo výpismi z účtu obhaju preukázané, že obhajcovi bolo uhradených prevodom na účet celkom 1.000,- Eur. Pokiaľ je aj pri platbe dňa 15.4.2010 na výpise z účtu uvedená E. G., matka navrhovateľa, nakoľko v tom čase bol navrhovateľ ešte vo výkone väzby a nemohol platbu realizovať osobne, na výpisoch z účtu pri ďalších platbách je ako popis transakcie uvedený G.. Bez ohľadu na to, z akého účtu boli platby realizované, je nepochybné, že uvedené platby sú náhradou trov obhajoby v trestnom konaní vedené proti nemu a teda vznikli na jeho škodu. Pokiaľ aj súd prvého stupňa ďalej uvádza, že nepreukázal, že by mu v dôsledku policajného zákroku bola spôsobená ujma na zdraví, keďže z lekárskej správy zo dňa 1.4.2009 vyplýva, že neboli u neho konštatované žiadne vonkajšie známky poranenia na tele, ako ani prípadné poranenia kostí spôsobené násilne - mechanickým pôsobením, poukazuje, že toto nepostačuje na vyvodenie záveru, že ujma na zdraví u neho nebola spôsobená pri policajnom zákroku. Policajný zákrok bol voči nemu dňa 1.4.2009 vykonaný a ihneď po zákroku sa sťažoval na bolesti brucha, v dôsledku čoho bol ihneď odvezený do nemocnice a podrobil sa lekárskeho zákroku, pri ktorom mu bola odstránená slezina. Z lekárskej správy MUDr. S. L. vyplýva, že slezina navrhovateľa niesla jednoznačne známky poranenia a poranenie bolo čerstvého charakteru, ďalej z lekárskej správy MUDr. N., ktorý ho tiež vyšetril po prevezení do nemocnice sa uvádza, že u neho bola zistená pomliaždenina hrudníka a brucha na ľavej strane a že zranenie mohlo mať pôvod tak, ako on sám uviedol, teda že bol udrený do oblasti hrudníka - brucha vľavo pri zásahu polície. Tiež zo znaleckého posudku MUDr. Pamulu, ktorý bol vypracovaný aj na základe uvedených lekárskeho správ vyplýva, že v mechanizme vzniku zranenia sa mohol uplatniť úder napríklad rukou zovretou v pästi do oblasti ľavých dolných rebier. Znalec pripúšťa, že zranenie mohlo vzniknúť nielen samotným úderom, ale i narazením ľavej strany hrudníka a brucha na tvrdý tupý predmet. Zároveň odkazuje aj na svoju výpoveď a popis ako bol zákrok polície voči nemu vykonaný. Uvedené svedčí o tom, že k natrhnutiu sleziny došlo u neho bez akýchkoľvek pochybností pri policajnom zákroku. Zdôrazňuje, že zákrok polície bol voči nemu vykonaný v súvislosti so skutkom, ktorý podľa oslobodzujúceho rozsudku krajského súdu sa vôbec nestal a preto bol samotný zákrok polície nezákonný. Týmto považuje podmienky na priznanie nároku na náhradu škody spôsobenej v dôsledku ujmy na zdraví za dostatočne preukázané. V žalobnom návrhu si uplatňuje aj nemajetkovú ujmu v peniazoch v zmysle § 17 zák. č. 514/2003 Z.z. a to v minimálnej výške určenej v citovanom zákone. Tento nárok dostatočne odôvodnil v návrhu s tým, že počas obmedzenia jeho osobnej slobody, ktoré trvalo viac ako rok boli pretrhnuté jeho väzby na rodinu, najmä maloletého syna, priateľov a ostatnú spoločnosť. Pred vzatím do väzby žil v domácnosti svojich rodičov, teda v prostredí, kde vyrastá aj jeho syn a intenzívne si hľadal zamestnanie, bol evidovaný ako uchádzač o zamestnanie, keď prácu si chcel nájsť, aby zabezpečil synovi lepšie podmienky na výchovu. Tým, že bol vzatý do väzby, stratil so synom bezprostredný kontakt a možnosť starať sa o neho. Asi mesiac po prepustení z väzby si našiel zamestnanie a v súčasnosti má trvalý pracovný pomer a žije spolu so synom. Nezákonná väzba mu tak bezpochyby spôsobila nielen finančnú ujmu, keď viac ako rok nemohol zarábať, ale aj citovú, keď nemal kontakt so svojím maloletým synom a svojimi rodičmi, ktorí museli za neho v plnom rozsahu plniť jeho povinnosti ako rodiča voči maloletému synovi. Oslobodzujúci rozsudok nie je v jeho prípade dostatočným zadosťučinením a požadovanie nemajetkovej ujmy vo výške, ktorá je zákonom stanovená ako minimálna, je preto dôvodné a adekvátne spôsobenej ujme.

Odporca odvolací návrh nepodal. K odvolaniu navrhovateľa doručil písomné vyjadrenie, ktorým navrhol rozsudok prvostupňového súdu ako vecne správny potvrdiť. Ku skutočnostiam uvedeným v odvolaní navrhovateľa uvádza, že v konaní o náhradu škody spôsobenej rozhodnutím o väzbe môže byť navrhovateľ úspešný len vtedy, ak preukáže tri skutočnosti zároveň - že bola splnená podmienka ustanovená v § 8 ods. 5 zák. č. 514/2003 Z.z., že mu vznikla škoda a tiež, táto škoda by mu nebola vznikla, keby v príslušnom konaní nedošlo k rozhodnutiu o väzbe. Aj za prípadného naplnenia všetkých týchto troch podmienok však citovaný zákon v § 8 ods. 6 uvádza okolnosti, za ktorých právo na náhradu škody spôsobenej rozhodnutím o väzbe nevznikne. Oslobodenie spod podanej obžaloby je síce základnou podmienkou pre vznik práva na náhradu škody spôsobenej rozhodnutím o väzbe, nie je však rozhodujúcou skutočnosťou pre posúdenie, či ten, kto bol spod obžaloby oslobodený, si väzbu sám zavinil. To, že v priebehu trestného stíhania vyjde najavo, že skutok, pre ktorý bol obvinený stíhaný nenaplnuje znaky trestného činu, nič nemení na tom, že jeho zavinenie bolo príčinou vzatia do väzby. Pre posúdenie zavinenia obvineného - obžalovaného na uvalení väzby je totiž rozhodujúci zistený skutkový stav a konanie obvineného v čase pred rozhodnutím o väzbe. Neskôr vykonané dôkazy a novo zistené skutočnosti, ktoré v konečnom dôsledku vedú k prepusteniu z väzby, prípadne i oslobodeniu spod obžaloby, nemôžu mať vplyv na hodnotenie stavu veci v čase rozhodnutia o väzbe. Zavinenie

obvineného znamená, že jeho zavinené konanie bolo dôvodom k podaniu návrhu na jeho vzatie do väzby. Nie je podstatné to, či konanie obvineného vyvolalo podozrenie, že bol spáchaný trestný čin a či sa ním naplnila skutková podstata trestného činu, pre ktorý bol stíhaný, ale to, či konanie obvineného bolo dôvodom k obave, že ujde, bude mariť vyšetrowanie, alebo bude pokračovať v páchaní trestnej činnosti, pre ktorú je stíhaný. Podľa názoru Najvyššieho súdu Českej republiky (uznesenie NS ČR sp. zn. 25Cdo 2113/2006), vzhľadom k tomu, že zákon o zodpovednosti za škodu v ust. § 12 ods. 1 zák. č. 82/1998 Sb. (§ 8 ods. 6 písm. a) zák. č. 514/2003) nevyžaduje určitú formu zavinenia väzby, postačuje k naplneniu tohto predpokladu i nevedomá nedbanlivosť. Zavinenie obvineného na vzatí do väzby v zmysle citovaného ustanovenia znamená, že jeho zavinené konanie (aspoň vo forme nevedomej nedbanlivosti), bolo dôvodom k podaniu a vyhoveniu návrhu na jeho vzatie do väzby. Predovšetkým je treba vychádzať z toho, že väzba bola uložená z dôvodu zabrániť tomu, aby obvinený ďalej pokračoval v skutku, pre ktorý mu bolo vznesené obvinenie z trestného činu. Navrhovateľ pri výsluchu pred sudcom pre prípravné konanie sám uviedol, že skutok ako taký nepopiera. Mal výhrady len k opisu priebehu udalostí, ktoré predchádzali k jeho zadržaniu, ako i to, že si obdobným spôsobom (poskytovanie dopravy kamarátom a známym za účelom nákupu drog) sám zabezpečuje prístup k heroínu, od ktorého je dlhodobo závislý, nakoľko je nezamestnaný a mimo dávky v hmotnej núdzi nemá žiaden iný príjem (str. 3 zápisnice o výsluchu pred sudcom pre prípravné konanie). Je zrejmé, že takéto konanie obvineného bolo príčinou vzatia do väzby z dôvodu podľa § 71 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku. Pri zohľadnení skutočnosti, že v čase rozhodovania o väzbe išlo v prípade žalobcu o osobu v minulosti niekoľkokrát stíhanú pre rôznu majetkovú trestnú činnosť, za ktorú bol trikrát právoplatne odsúdený, je podľa jeho názoru nepochybné, že predošlým správaním a spôsobom života navrhovateľa, ako i jeho konaním v čase zadržania a rozhodovania o väzbe, v spojení s dôvodnou obavou, že v prípade nevzatia do väzby bude pokračovať v trestnej činnosti za účelom zaobstarania prostriedkov na kúpu drog, sa objektívne naplnila dikcia § 8 ods. 6 písm. a) zák. č. 514/2003 Z.z. Pokiaľ ide o tú časť požadovanej náhrady škody na zdraví, ktorá mala byť navrhovateľovi spôsobená v dôsledku policajného zákroku, ktorým bola obmedzená jeho osobná sloboda a pri ktorom mali príslušníci policajného zboru poučiť voči nemu násilie, súd prvého stupňa správne poukázal na skutočnosť, že z lekárskych správ, ani zo znaleckého posudku predloženého navrhovateľom nevyplýva, že by mu bola v dôsledku policajného zákroku spôsobená ujma na zdraví. Postup príslušníkov Policajného zboru pri výkone služobného úkonu - zadržaní navrhovateľa bol odôvodnený konaním navrhovateľa, ktorý neuposlúchol opakovanú výzvu a kládol aktívny odpor, v dôsledku čoho došlo k použitiu donucovacích prostriedkov, pričom tento zákrok bol prešetrovaný Sekciou kontroly a inšpekčnej služby Ministerstva vnútra Slovenskej republiky v konaní vedenom pod číslom ČVS: SKIS-116/IS-2-V-2009, ktoré konanie skončilo so záverom, že nie je preukázané, že by sa príslušníci Policajného zboru dopustili pri výkone služobného zákroku proti navrhovateľovi excesu a samotný znalecký posudok ohodnocujúci následky spôsobeného zranenia konštatuje, že u navrhovateľa mohlo k prasknutiu sleziny, ktorá musela byť následne odobratá, dôjsť aj v dôsledku seba menšieho nárazu do oblasti brušnej dutiny akéhokoľvek pôvodu. V konaní nebolo žiadnym spôsobom preukázané, že by k poškodeniu zdravia navrhovateľa došlo práve pri vykonávaní policajného zákroku. Tu nestačí iba pravdepodobnosť príčinnej súvislosti, ale vždy sa vyžaduje dôkaz o jej existencii.

Krajský súd v Tmave ako súd odvolací (§ 10 ods. 1 Občianskeho súdneho poriadku - ďalej O.s.p.), po zistení, že odvolanie bolo podané včas (§ 204 O.s.p.), oprávnenou osobou - účastníkom konania (§ 201 O.s.p.), proti rozhodnutiu, proti ktorému je odvolanie prípustné (§ 201 a § 202 O.s.p.), po skonštatovaní, že odvolanie má zákonom predpísané náležitosti (§ 205 ods. 1 O.s.p.) a že odvolateľ v odvolaní použil zákonom prípustné odvolacie dôvody (§ 205 ods. 2 písm. d) a f) O.s.p.), preskúmal napadnuté rozhodnutie v medziach daných rozsahom a dôvodmi odvolania (§ 212 ods. 1 O.s.p.), postupom bez nariadenia odvolacieho pojednávania (§ 214 ods. 2 O.s.p.), keď deň vyhlásenia rozsudku bol zverejnený minimálne 5 dní vopred na úradnej tabuli súdu (§ 156 ods. 3 v spojení s § 211 ods. 2 O.s.p.) a v elektronickej podobe na webovej stránke súdu v ten istý deň ako sa vyvesil na úradnej tabuli (§ 21 ods. 2 vyhl. č. 543/2005 Z.z.) a dospel k záveru, že odvolaniu navrhovateľa nie je možné priznať úspech v zamietajúcej časti výroku v rozsahu žiadaného zaviazania odporcu zaplatiť navrhovateľovi sumu 10 573,88 Eur ako nemajetkovú ujmu za trvanie väzby a v rozsahu nároku na náhradu škody vo výške 1 168,- Eur ako ujmu na zdraví, keďže napadnutý rozsudok súdu prvého stupňa je v tejto časti vecne správny. V ostatnej napadnutej zamietajúcej časti výroku v rozsahu nároku na náhradu škody vo výške 1 000 Eur ako škody predstavujúcej trovy právneho zastúpenia, ktoré vznikli v súvislosti s trestným konaním, včítane výroku o náhrade trov konania zas dôvodné je, s potrebou rozsudok súdu prvého stupňa v tejto zamietajúcej časti zmeniť.

Z obsahu spisu bolo zistené, že navrhovateľ sa návrhom doručeným súdu prvého stupňa dňa 8.11.2011 domáhal, aby súd zaviazal odporcu na zaplatenie mu sumy 14 232,66 Eur ako náhrady škody spôsobenej nezákonným rozhodnutím súdu a rovnako ako ujmy na zdraví spôsobenej nesprávnym úradným postupom. Za nezákonné rozhodnutie súdu považoval navrhovateľ uznesenie sudcu pre prípravné konanie Okresného súdu Piešťany zo dňa 3.4.2009 sp. zn. Tp 17/2009, ktorým bol vzatý do väzby podľa § 72 ods. 1, 2 Trestného poriadku z dôvodu uvedeného v § 71 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku, keď išlo o väzbu, ktorá mala zabrániť tomu, aby obvinený ďalej pokračoval v skutku, pre ktorý mu bolo vznesené obvinenie z trestného činu. Rozsudkom Okresného súdu Piešťany zo dňa 14.4.2010 sp. zn. 1T/149/2009 bol navrhovateľ uznaný vinným zo spáchania obzvlášť závažného zločinu nedovolenej výroby omamných a psychotropných látok, jedov alebo prekurzorov, ich držanie a obchodovanie s nimi podľa § 172 ods. 1 písm. c), d), ods. 2 písm. e) Trestného zákona za čo mu bol uložený trest odňatia slobody v trvaní 10 rokov nepodmienečne so zaradením pre výkon trestu odňatia slobody do ústavu so stredným stupňom stráženia, zároveň mu bolo uložené i ochranné protitoxikomanické liečenie ambulantnou formou a taktiež mu bol uložený ochranný dohľad na dobu dva roky. Rozsudkom Krajského súdu v Trnave zo dňa 8.6.2010 sp. zn. 3To/59/2010 bol rozsudok súdu prvého stupňa podľa § 321 ods. 1 písm. d) Trestného poriadku v celom rozsahu zrušený a zároveň bol navrhovateľ podľa § 285 písm. b) Trestného poriadku spod obžaloby Krajskej prokuratúry v Trnave oslobodený a ihneď bol prepustený z väzby na slobodu. Z odôvodnenia tohto rozhodnutia vyplýva, že odvolací súd konštatuje, že prehliadka motorového vozidla, pri ktorej boli zaistené drogy, nebola vykonaná podľa príslušných ustanovení Trestného poriadku a jej vykonaním došlo k porušeniu základnej zásady trestného konania uvedenej v § 2 ods. 1 Trestného poriadku a týmto aj k porušeniu práva obžalovaného na obhajobu. Výsledky tejto prehliadky preto nemožno v zmysle § 119 ods. 2 Trestného poriadku použiť v trestnom stíhaní proti obžalovanému ako dôkaz. Následne sú právne irelevantné aj všetky ďalšie dôkazy na tento dôkaz nadväzujúce (znalecké posudky). Dôkaz zaobstaraný v rozpore so zákonom je v trestnom konaní nepoužiteľný a prenáša svoju nezákonnosť a procesnú nepoužiteľnosť aj na ďalší dôkaz, ktorý vychádza z obsahu nezákonne získaného dôkazu. Z takéhoto skutkového stavu dospel odvolací súd k záveru, že v tomto štádiu konania, na základe výsledkov vykonaného dokazovania, nemožno urobiť jednoznačný záver, že sa vôbec stal skutok, ktorý je uvedený v obžalobe. V súvislosti s nezákonným rozhodnutím súdu o väzbe si navrhovateľ v konaní uplatňuje náhradu škody ako nemajetkovú ujmu spôsobenú obmedzením jeho osobnej slobody a rozhodnutím o väzbe, ktoré zásadným spôsobom mali zasiahnuť do jeho súkromného aj spoločenského života. Vo väzbe bol nepretržite od 1.4.2009 do 8.6.2010, teda spolu 434 dní. Výšku nemajetkovej ujmy si navrhovateľ vyčíslil s odkazom na § 17 ods. 4 zák. č. 514/2003 Z.z. vo výške 1/30 priemernej nominálnej mesačnej mzdy zamestnanca v hospodárstve Slovenskej republiky za predchádzajúci kalendárny rok a to za každý aj začatý deň pozbavenia osobnej slobody. Celková náhrada za pobyt vo väzbe tak predstavuje sumu 10 573,88 Eur. Podľa § 18 zák. č. 514/2003 Z.z. si navrhovateľ uplatnil aj náhradu trov právneho zastúpenia, ktoré mu vznikli v súvislosti s konaním, v ktorom mu bola obmedzená osobná sloboda a bolo vydané nezákonné rozhodnutie súdu o väzbe a v ktorom bol oslobodený spod obžaloby, v celkovej výške podľa vyúčtovania advokáta v sume 2 490,78 Eur. Navrhovateľ si uplatnil na súde aj nárok na náhradu škody, ktorá mu bola spôsobená v dôsledku ujmy na zdraví pri policajnom zákroku dňa 1.4.2009, kedy bol obmedzený na osobnej slobode. Pri tomto zákroku malo byť voči nemu použité násilie, v dôsledku ktorého mu bolo spôsobené poškodenie - natrhnutie, rubtúra sleziny v dolnom póle, s následným odstránením sleziny, ktoré si vyžiadalo dobu liečenia v trvaní troch týždňov s tým, že zranenie zanechá trvalé následky. Náhrada ujmy na zdraví predstavuje sumu 1 168,- Eur vychádzajúc zo znaleckého posudku MUDr. Mariána Pamulu, znalca z odboru zdravotníctva, odvetvie chirurgia, traumatológia vypracovaného dňa 17.4.2010 pod č. 044/10, v ktorom bolo bodovo ohodnotené jeho zranenie na 80 bodov, pričom hodnota jedného bodu predstavuje čiastku v sume 14,60 Eur.

V posudzovanej veci bol predmetom konania návrh o splnenie povinnosti nahradiť škodu spôsobenú rozhodnutím orgánu štátu spočívajúcu jednak v „materiálnej škode“ a v „nemajetkovej - morálnej“ ujme. Podľa navrhovateľa k vzniku uvedenej ujmy došlo jednak nezákonným rozhodnutím o väzbe, ktorú vykonal od 1.4.2009 do 8.6.2010, ako aj nezákonným policajným zákrokom dňa 1.4.2009, kedy bol obmedzený na osobnej slobode, pri ktorom bolo voči nemu použité násilie, v dôsledku ktorého mu bolo spôsobené poškodenie na zdraví s trvalými následkami, pričom trestné stíhanie voči nemu, sa napokon skončilo oslobodzujúcim rozsudkom.

Navrhovateľ odškodnenie požadoval jednak za nezákonné rozhodnutie súdu o jeho vzatí do väzby a to v rozsahu uplatneného nároku na náhradu škody vo výške 10 573,88 Eur ako nemajetkovú ujmu za trvanie

väzby od 1.4.2009 do 8.6.2010 vyčíslenú v zmysle § 17 ods. 4 zák. č. 514/2003 Z.z. vo výške jednej tridsatiny priemernej nominálnej mesačnej mzdy zamestnanca v hospodárstve Slovenskej republiky za predchádzajúci kalendárny rok, a to za každý, aj začatý deň pozbavenia osobnej slobody. A zároveň v rozsahu uplatneného nároku na náhradu škody vo výške 1 000,- Eur ako škodu predstavujúcu trovy právneho zastúpenia, ktoré vznikli v súvislosti s konaním, v ktorom mu bola obmedzená osobná sloboda a bolo vykonané nezákonné rozhodnutie o väzbe.

Navrhovateľ odškodnenie požadoval aj za nesprávny úradný postup pri policajnom zákroku dňa 1.4.2009, kedy bol obmedzený na osobnej slobode a to v rozsahu uplatneného nároku na náhradu škody vo výške 1 168,- Eur ako ujma na zdraví, vychádzajúc zo záverov znaleckého posudku č. 004/10 znalca MUDr. Mariána Pamulu, ktorý bodovo ohodnotil jeho zranenie spôsobené mu týmto zákrokom na 80 bodov, pričom hodnota jedného bodu predstavuje sumu 14,60 eur.

Odvolací súd je v prejednávanej právnej veci toho názoru, že na vec sa vzťahuje aj ustanovenie právneho predpisu, ktoré pri doterajšom rozhodovaní veci nebolo použité a je pre rozhodnutie veci rozhodujúce, konkrétne ust. § 9 zák. č. 514/2003 Z.z. o zodpovednosti za škodu spôsobenú pri výkone verejnej moci (účinného v čase vzniku tvrdenej škody 1.4.2009), vo vzťahu k uplatnenému nároku na náhradu škody na zdraví vo výške 1 168,- Eur, ako i ust. § 3 ods. 1 písm. a), ods. 2 a § 5 ods. 1, vo vzťahu k uplatnenému nároku na náhradu škody vo výške 1 000,- Eur ako škody predstavujúcej trovy právneho zastúpenia, ktoré vznikli v súvislosti s trestným konaním, ktoré súd prvého stupňa nepoužil. V súlade s § 213 ods. 2 O.s.p. dal potom odvolací súd priestor účastníkom na vyjadrenie sa k možnému použitiu týchto zákonných ustanovení, ktoré právo účastníci aj využili.

Navrhovateľ prostredníctvom právneho zástupcu v rámci argumentácie uviedol, že sa stotožňuje s názorom súdu, že pri doterajšom rozhodovaní veci neboli uvedené ust. § 9 ods. 1, 2 a § 5 ods. 1 zák. č. 514/2003 Z.z. použité, pričom sú pre rozhodnutie veci rozhodujúce. Týka sa to aj ust. § 3 ods. 1, 2 cit. zákona, podľa ktorého štát zodpovedá za škodu mu spôsobenú a tejto zodpovednosti sa nemožno zbaviť. Je nepochybné, že celé trestné konanie vedené proti nemu bolo nezákonné, v dôsledku čoho došlo k nezákonnému zásahu do jeho práv a právom chránených záujmov. Preto je potrebné posudzovať jeho uplatnený nárok na náhradu spôsobenej škody aj v zmysle uvedených ustanovení zák. č. 514/2003 Z.z.

Odporca zase poukázal na to, že zastáva názor, že súd prvého stupňa vo svojom rozsudku dostatočne podrobne odôvodnil skutočnosť, že medzi navrhovateľom tvrdým konaním príslušníkov Policajného zboru pri výkone služobného zákroku a vznikom navrhovateľom uvádzanej a preukazovanej ujmy na zdraví nie je daná priama bezprostredná príčinná súvislosť ako jeden zo základných predpokladov pre vznik nároku na náhradu škody. Súd správne poukázal na to, že z lekárskeho posudku predloženého navrhovateľom nevyplýva, že by ujma na zdraví bola navrhovateľovi spôsobená v dôsledku policajného zákroku. Nepovažuje tak za nevyhnutné pre rozhodnutie vo veci samej posúdenie vykonania služobného zákroku príslušníkmi Policajného zboru proti navrhovateľovi z hľadiska ust. § 9 zák. č. 514/2003 Z.z. a vyhodnotenie, či pri tomto zákroku došlo k nesprávnemu úradnému postupu. Po citácii § 51 ods. 1 písm. c), ods. 2 písm. a) a § 50 ods. 4 zák. č. 171/1993 Z.z. ďalej uviedol, že zákrok príslušníkov Policajného zboru pri výkone služobného úkonu dňa 1.4.2009 bol prešetrovaný i sekciou kontroly a inšpekčnej služby Ministerstva vnútra SR, pričom predmetné vyšetrenie skončilo so záverom, že nie je preukázané, že by sa príslušníci Policajného zboru dopustili pri výkone služobného zákroku proti navrhovateľovi excesu. Nie je tak preukázaný nesprávny úradný postup príslušníkov Policajného zboru pri zadržení navrhovateľa spočívajúci v neprimeranom násilí proti navrhovateľovi, nakoľko títo konali v rámci oprávnení pre použitie donucovacích prostriedkov daných zákonom o Policajnom zbore. K použitiu § 3 ods. 1 písm. a), ods. 2 a § 5 ods. 1 zák. č. 514/2003 Z.z. vo vzťahu k uplatnenému nároku na náhradu škody vo výške 1.000,- Eur ako trov právneho zastúpenia v trestnom konaní sa vyjadruje v tom smere, že zák. č. 514/2003 Z.z. v prvom odseku § 3 vymedzuje a špecifikuje okruh právnych skutočností, na základe ktorých je možné dožadovať sa náhrady škody podľa tohto zákona. Z jeho znenia, ako aj z gramatického, systematického, ale aj logického výkladu ďalších ustanovení zákona (§ 5 a § 6, § 7, § 8) je zrejmé, že zákon vymedzuje rozhodnutie o väzbe ako špecifický typ rozhodnutia, zakladajúceho právo na náhradu škody, pričom podmienky pre vznik práva na náhradu škody sú pri rozhodnutí o väzbe upravené osobitným zákonom, odlišným od úpravy podmienok pre vznik práva na náhradu škody spôsobenej nezákonným rozhodnutím podľa § 5 a § 6 zákona. Táto odlišná úprava zároveň znamená, že právo na náhradu škody spôsobenej

nezákonným rozhodnutím nemožno zamieňať s právom na náhradu škody spôsobenej rozhodnutím o väzbe, a na skutkové okolnosti naplňajúce predpoklady vzniku práva na náhradu škody spôsobenej rozhodnutím o väzbe nie je možné aplikovať súčasne aj ustanovenie zákona upravujúce vznik práva na náhradu škody spôsobenej nezákonným rozhodnutím. Navrhovateľa v sporovom konaní zaťažuje bremeno tvrdenia rozhodujúcich skutočností a z neho vyplývajúce dôkazné bremeno preukázania týchto rozhodných skutočností. Zo žalobného návrhu, prednesom na pojednávaní, ako aj z ďalších podaní a vyjadrení navrhovateľa a jeho právneho zástupcu je zrejmé, že navrhovateľ sa domáha náhrady škody a nemajetkovej ujmy, ktorá mu mala byť spôsobená uznesením Okresného súdu Piešťany zo dňa 3.4.2009 sp. zn. Tp 17/2009, ktorým bol navrhovateľ vzatý do väzby. Navrhovateľ teda návrhom vymedzil skutkový stav, z ktorého odvodzuje svoj nárok, a tým aj určil predmet konania, ktorým je náhrada škody spôsobená rozhodnutím o väzbe, ktorej podmienky určuje ust. § 8 ods. 5 a § 6 zák. č. 514/2003 Z.z. Na základe uvedeného má preto za to, že na prejednávajúcu vec sa ust. § 5 ods. 1 zák. č. 514/2003 Z.z. nevzťahuje a pre rozhodnutie v tomto konaní nie je rozhodujúce. Mimo uvedeného, navrhovateľ neunesol dôkazné bremeno preukázania vzniku samotnej škody a rozsahu náhrady, ktorej sa svojou žalobou domáha. Z predložených dokladov o prevode nie je celkom zrejmé, či škoda spôsobená s náhradou trov vznikla práve navrhovateľovi, keď na výpisoch z účtu je ako odosielateľ platby uvedená G. E.. Pokiaľ teda trovy trestného konania nehradil navrhovateľ, nedošlo ani k vzniku škody na strane navrhovateľa a tento nie je oprávnený domáhať sa náhrady takejto škody. Vzhľadom na uvádzané skutočnosti považuje skutkový stav zistený súdom prvého stupňa za dostatočne a správne zistený, plne sa s rozsudkom súdu prvého stupňa stotožňuje, považuje tento za vecne správny a navrhuje odvolaciemu súdu ho v celom rozsahu v zmysle § 219 ods. 1 O.s.p. potvrdiť.

Pokiaľ ide o odškodnenie navrhovateľa za nezákonné rozhodnutie súdu o jeho vzatí do väzby, prvostupňový súd správne uzavrel, že navrhovateľ si vzatie do väzby zavinil sám svojím konaním a preto mu uplatnený nárok na náhradu škody (tu potom v rozsahu uplatneného nároku na náhradu škody vo výške 10 573,88 Eur ako nemajetkovú ujmu za trvanie väzby od 1.4.2009 do 8.6.2010 a vo výške 1 000,- Eur ako škodu predstavujúcu trovy právneho zastúpenia, ktoré vznikli v súvislosti s konaním, v ktorom mu bola obmedzená osobná sloboda a bolo vykonané nezákonné rozhodnutie o väzbe) nevznikol. Tu odvolací súd vzhľadom na odvolaciu argumentáciu navrhovateľa voči tejto časti rozhodnutia dodáva:

Podľa § 8 ods. 5 písm. b), ods. 6 písm. a) zák. č. 514/2003 Z.z. o zodpovednosti za škodu spôsobenú pri výkone verejnej moci, právo na náhradu škody spôsobenej rozhodnutím o väzbe má ten, kto bol vzatý do väzby, ak bol oslobodený spod obžaloby. Právo na náhradu škody nevznikne ak si osoba uloženie trestu, ochranného opatrenia alebo väzbu zavinila sama.

Predpoklady vzniku nároku na náhradu škody spôsobenej rozhodnutím o väzbe sú v zákone č. 514/2003 Z.z. o zodpovednosti za škodu spôsobenú pri výkone verejnej moci a o zmene niektorých zákonov v znení neskorších predpisov vymedzené tak pozitívne (§ 8 ods. 5), ako aj negatívne (§ 8 ods. 6). Nevyhnutným predpokladom na vznik nároku na náhradu škody je teda naplnenie niektorej z hypotéz predpokladaných v ustanovení § 8 ods. 5 zákona č. 514/2003 Z.z., t.j., že voči osobe, ktorá bola vzatá do väzby, bolo trestné stíhanie zastavené, bola spod obžaloby oslobodená alebo vec bola postúpená inému orgánu. Tu potom oslobodenie od obžaloby. Ide však len o prvý predpoklad vzniku tohto nároku, pretože vychádzajúc z logického a systematického výkladu zákona č. 514/2003 Z. z., je kumulatívnou podmienkou súčasné nenaplnenie žiadneho z negatívnych predpokladov, za ktorých nárok na náhradu škody nevznikne podľa § 8 ods. 6 (in concreto zavinenie väzby). Inak povedané, v prípade naplnenia niektorého z negatívnych predpokladov uvedených v § 8 ods. 6 zákona č. 514/2003 Z.z. (zavinenie väzby, zastavenie trestného stíhania z dôvodu, že trest, ku ktorému môže stíhanie viesť, je celkom bez významu popri treste, ktorý pre iný čin bol obvinenému už uložený, alebo oslobodenie spod obžaloby, pretože osoba nie je trestne zodpovedná), nárok na náhradu škody nevznikne ani v prípade danosti niektorého z pozitívnych predpokladov vzniku nároku na náhradu škody spôsobenej rozhodnutím o väzbe ustanovených v § 8 ods. 5 zákona č. 514/2003 Z.z. (uznesenie ÚS SR, I. ÚS 444/2012 zo dňa 3.10.2012)

Čo je potrebné považovať za zavinenie väzby samotnou osobou, ktorá žiada o náhradu škody, zákon č. 514/2003 Z.z. bližšie neustanovuje, preto je interpretácia a aplikácia tohto zákonného ustanovenia zverená všeobecným súdom, ktoré o nárokoch na náhradu škody spôsobenej väzbou rozhodujú. K. tomto rozhodovaní vychádzajú vždy z konkrétnych okolností každého prípadu zistených z riadne

vykonaného dokazovania, vychádzajúc z ktorého im prislúcha urobiť právny záver o zavinení, resp. nezavinení väzby osobou žiadajúcou náhradu škody.

V danom prípade je aj z pohľadu odvolacieho súdu nepochybné, že v rozhodnej dobe tu vzhľadom na vtedajšie správanie navrhovateľa skutočne existovala dôvodná obava, že by mohol pokračovať v trestnej činnosti, ktorej sa mal dopúšťať v súvislosti s výrobou, držaním a obchodovaním s omamnými a psychotropnými látkami. Navrhovateľ sám pri výsluchu pred sudcom pre prípravné trestné konanie potvrdil, že bol požiadaný zabezpečiť drogu, konkrétne heroín pre známeho, ktorému uviedol, že pozná osobu, ktorá by mu drogu predala, za ktorou spolu išli na dohodnuté miesto, keď on sám vystúpil z auta, kde ho už čakala osoba, ktorá mu heroín odovzdala, za ktorý zaplatil 1 000 Eur, ktoré mu tento známy dal. Za túto pomoc mu bolo sľúbených 5 gr. heroínu, teda nemal sľúbené peniaze ale drogy. Ďalej uviedol aj to, že osobne užíva heroín denne počas 10 rokov, prístup k droge si zabezpečuje cez rôzne osoby. Peniaze na drogy si zabezpečuje z rôznych zdrojov, predtým ako bol nezamestnaný aj pracoval, teraz vozí ľudí pre drogy. V minulosti bol trestne stíhaný za majetkovú trestnú činnosť (zápisnica z prípravného konania zo dňa 3.4.2009 sp. zn. Tp 17/2009 - č.l. 46 spisu).

Zavinenia obvineného znamená, že jeho zavinené konanie (vo forme úmyselné alebo nedbanlivostné) bolo dôvodom na podanie a vyhovenie návrhu na jeho vzatie do väzby, popr. k jej predĺženiu. Nejde o to, či zavinenie obvineného vyvolalo podozrenie, že bol spáchaný trestný čin, a či naplnilo skutkovú podstatu trestného činu, pre ktorý bol stíhaný, ale o to, či -zjednodušene povedané - jeho správanie bolo dôvodom k obave, že v danom prípade bude pokračovať v trestnej činnosti, pre ktorú je stíhaný. Predovšetkým je potrebné vychádzať z toho, že väzba je prostriedkom na zaistenie obvineného pre účely trestného konania zo zákonom stanovených dôvodov (§ 71 Trestného poriadku). Väzba z dôvodu podľa § 71 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku, ako poukázal aj odporca, má preventívny charakter a má zabrániť tomu, aby obvinený ďalej pokračoval v skutku, pre ktorý mu bolo oznámené (vznesené) obvinenie z trestného činu. Tu preventívny charakter väzby spočíval v obave pokračovania konania navrhovateľa obdobným spôsobom ako predchádzal jeho zadržaniu, ako i to, že vzhľadom na ním popísaný spôsob zabezpečovania si drogy, na ktorej je závislý a bez pravidelného príjmu bude postupovať obdobným spôsobom. Teda v danom prípade je podľa odvolacieho súdu dané zavinenie navrhovateľa na vzatí ho do preventívnej väzby. Samotné následné oslobodenie spod obžaloby ako výsledok trestného konania je základnou podmienkou z hľadiska § 8 ods. 5 zákona č. 514/2003 Z.z. pre vznik práva na náhradu škody spôsobenej rozhodnutím o väzbe, nie je však rozhodujúcou skutočnosťou pre posúdenie, či ten, kto bol spod obžaloby oslobodený, si väzbu zavinil sám. To, že neskôr bolo v trestnom konaní konštatované, že prehliadka motorového vozidla, pri ktorej boli zaistené drogy, nebola vykonaná podľa príslušných ustanovení Trestného poriadku a jej vykonaním došlo k porušeniu základnej zásady trestného konania uvedenej v § 2 ods. 1 Trestného poriadku a týmto aj k porušeniu práva obžalovaného na obhajobu, pričom výsledky tejto prehliadky preto nemožno v zmysle § 119 ods. 2 Trestného poriadku použiť v trestnom stíhaní proti obžalovanému ako dôkaz a následne sú potom právne irelevantné aj všetky ďalšie dôkazy na tento dôkaz nadväzujúce, čím na základe výsledkov takto vykonaného dokazovania, nemožno urobiť jednoznačný záver, že sa vôbec stal skutok, ktorý je uvedený v obžalobe, preto bol aj navrhovateľ spod obžaloby oslobodený nič nemení na tom, že zavinené konanie bolo príčinou jeho vzatia do väzby podľa § 71 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku.

Záver o tom, že z dôvodu podľa § 8 ods. 6 písm. a) zákon č. 514/2003 Z.z. navrhovateľ nemá právo na náhradu škody, sa v danom prípade potom vzťahuje i na náhradu za stratu tvrdeného možného príjmu po dobu, keď bol žalobca vo väzbe (s ktorým uplatneným nárokom je možné polemizovať i vzhľadom na to, že navrhovateľ bol v čase vzatia do väzby dlhodobejšie nezamestnaný), pričom však pri nároku na náhradu trov obhajoby v trestnom konaní, bolo treba opodstatnenie tohto uplatneného nároku posúdiť z hľadiska nároku na náhradu škody spôsobenej nezákonným rozhodnutím podľa § 3 ods. 1 písm. a) a nasl. zákona č. 514/2003 Z.z.

Podľa ust. § 3 ods. 1 písm. a), ods. 2 zákona č. 514/2003 Z.z. štát zodpovedá za podmienok ustanovených týmto zákonom za škodu, ktorá bola spôsobená orgánmi verejnej moci, okrem tretej časti toho zákona, pri výkone verejnej moci nezákonným rozhodnutím. Zodpovednosti podľa odseku 1 sa nemožno zbaviť.

Podľa ust. § 5 ods. 1 zákona č. 514/2003 Z.z. právo na náhradu škody spôsobenej nezákonným rozhodnutím má účastník konania, ktorému vznikla škoda v dôsledku rozhodnutia vydaného v tomto konaní.

V zmysle ust. § 3 zákona č. 514/2003 Z.z. základným predpokladom zodpovednosti štátu za škodu spôsobenú nezákonným rozhodnutím je zrušenie alebo zmena právoplatného rozhodnutia, ktorým bola spôsobená škoda a to pre jeho nezákonnosť príslušným orgánom. Pre správnu interpretáciu tohto ustanovenia nestačí vychádzať iba z jeho jazykového znenia, teda z doslovného gramatického výkladu, ale je nevyhnuté uplatniť výklad systematický a teleologický. Z hľadiska teleologického výkladu vychádzajúceho zo zmyslu a účelu právneho predpisu, ktorým je v prípade uvedených noriem ochrana základného práva na náhradu škody spôsobenej nezákonným rozhodnutím alebo nesprávnym úradným postupom v zmysle § 46 ods. 3 Ústavy SR, nemožno lipnúť na formálnom zrušení - zmene tvrdeného nezákonného rozhodnutia, ale splnenie tejto podmienky treba vykladať extenzívne. Za ústavne konformný treba preto považovať výklad, podľa ktorého v prípade posudzovania zodpovednosti štátu za škodu spôsobenú rozhodnutím o začatí trestného stíhania a vznesení obvinenia, má zastavenie trestného stíhania, ak k takémuto rozhodnutiu, došlo pretože sa nenaplnil predpoklad o spáchaní trestného činu obvineným, rovnaké následky ako zrušenie uznesenia o začatí trestného stíhania, ako logicky i oslobodenie spod obžaloby, pretože nebolo preukázané, že sa stal skutok a vznesení obvinenia pre nezákonnosť. Právoplatnosťou rozhodnutia o zastavení trestného stíhania, resp. o oslobodení spod obžaloby sa trestné konanie končí, čo znamená, že zanikajú účinky rozhodnutia o začatí trestného stíhania a vznesení obvinenia, čo zároveň znamená, že podozrenie zo spáchania trestného činu sa nepotvrdilo a vyšla tak najavo nezákonnosť rozhodnutia o začatí trestného stíhania a vznesení obvinenia. Ak má byť štát skutočne považovaný za materiálny právny štát, musí niesť objektívnu zodpovednosť za konanie svojich orgánov, ktorým priamo zasiahli do základných práv jednotlivca. Štát sa nemôže zbaviť zodpovednosti za postup týchto orgánov, ak sa ich postup ukáže ako mylný, zasahujúci do základných práv. V takejto situácii nie je rozhodné ako orgány činné v trestnom konaní vyhodnotili pôvodné podozrenie, ale to, či sa napokon ich podozrenie v trestnom konaní potvrdilo (porovnaj mutatis mutandis rozsudok NS SR sp. zn. 4MCdo 15/2009, obdobne 3Cdo 194/2010 i 1Cdo 64/2008 a ďalšie).

Nárok na náhradu škody spôsobenej začatím a vedením trestného stíhania, ktoré neskončilo právoplatným odsúdením, je špecifickým prípadom zodpovednosti štátu podľa zákona č. 514/2003 Z.z. a rovnako aj podľa predtým platného zák. č. 58/1969 Zb. Doterajšia súdna judikatúra konštantne dôvodila, že zmyslu právnej úpravy zodpovednosti štátu za škodu zodpovedá, aby každá majetková ujma spôsobená nesprávnym, či nezákonným zásahom štátu proti občanovi, bola odčinená a dospela k záveru, že ak došlo k zastaveniu trestného stíhania, alebo k oslobodeniu spod obžaloby, treba s prihliadnutím na konkrétne okolnosti a dôvody vychádzať z toho, že občan čin nespáchal a že trestné stíhanie proti nemu nemalo byť začaté. Nárok na náhradu škody sa potom posudzuje ako nárok na náhradu škody spôsobenej nezákonným rozhodnutím. Rozhodujúcim meradlom opodstatnenosti začatia trestného stíhania je neskorší výsledok trestného konania. S poukazom na uvedenú konštantnú judikatúru odvolací súd uzatvára, že právoplatné rozhodnutie súdu o oslobodení navrhovateľa spod obžaloby má rovnaké dôsledky, ako zrušenie uznesenia o vznesení obvinenia pre nezákonnosť, v dôsledku čoho boli splnené zákonné podmienky pre vznik nároku navrhovateľa na náhradu predmetnej škody.

Odvolací súd poukazuje aj na judikát R 35/1991, v zmysle ktorého, ten proti komu bolo trestné stíhanie zastavené, alebo ten, kto bol oslobodený spod obžaloby má zásadne právo na náhradu škody spôsobenej uznesením o vznesení obvinenia. Toto právo nemá iba ten, kto si obvinenie zavinil sám a ten, kto bol oslobodený spod obžaloby, alebo proti komu bolo trestné stíhanie zastavené len preto, že nie je za spáchaný trestný čin zodpovedný, alebo že mu bola udelená milosť, alebo že trestný čin bol amnestovaný.

Zodpovednosť štátu v zmysle zák. č. 514/2003 Z.z. o zodpovednosti za škodu spôsobenú pri výkone verejnej moci a o zmene niektorých zákonov je zodpovednosťou objektívnou, ktorá nie je závislá od toho, či došlo v celom procese trestného konania k porušeniu právnych noriem, alebo nie. Nie je rozhodujúce ani to, či orgány činné v trestnom konaní postupovali v súlade so zákonom, alebo nie a či tieto ich rozhodnutia boli zrušené, alebo nie.

Z uvádzaného je potom zrejmé, že v posudzovanej veci je daná zodpovednosť štátu za škodu vzniknutú zaplatením nákladov nutnej obhajoby v trestnom konaní, ktoré sa skončilo oslobodením spod obžaloby podľa § 285 písm. b) Trestného poriadku.

Ak aj súd prvého stupňa vytýkal navrhovateľovi, že nepreukázal, že vynaložená suma 1 000 Eur poukázaná jeho obhajcovi skutočne pripadá na trovy jeho obhajoby, keď z výpisov z účtu nie je celkom zrejmé, či škoda spojená s náhradou týchto trov vznikla práve jemu, keď na nich je uvedené meno G. E., tu je skutočne potrebné konštatovať, že pokiaľ v konaní nebol preukázaný opak, keďže navrhovateľ bol v rozhodnom období vo väzbe, čím bol obmedzený na osobnej slobode, nie je ničím neobvyklým, že trovy obhajoby platí prostredníctvom inej osoby, najčastejšie cez rodinného príslušníka, čo je aj v danom prípade, vychádzajúc zo zhodného priezviska platiteľa s navrhovateľom, navyše s uvedením označenia platby (pri dvoch platbách č.l. 74, 75 spisu) G., resp. S..

Napokon je potrebné zdôrazniť (ako reakciu na tú časť argumentácie odporcu, podľa ktorej vzhľadom na vymedzenie skutkového stavu navrhovateľom, z ktorého odvodzuje svoj nárok, čím určil predmet konania, ktorým je náhrada škody spôsobenej rozhodnutím o väzbe, ktorej podmienky určuje § 8 ods. 5 zák. č. 514/2003 Z.z., na základe čoho sa už potom na prejednávajúcu vec ust. § 5 ods. 1 cit. zák. nevzťahuje), že v zmysle zásady iura novit curia, podľa ktorej súd pozná právo, ako i už konštantnej súdnej judikatúry napríklad rozhodnutie NS SR sp. zn. 5Cdo 196/2009, účastníci konania nie sú povinní uplatnený nárok ani obranu proti nemu právne kvalifikovať, pretože právna kvalifikácia je vecou súdu. Musia iba uviesť rozhodné skutočnosti, ktoré umožnia súdu, aby uplatnený nárok alebo obranu proti nemu právne kvalifikoval. Súd musí skúmať, či tvrdené skutočnosti možno podriaďiť pod hypotézu niektorej právnej normy tak, aby z jej dispozície bolo možné vyvodiť plnenie, prípade vyhovieť určovacej žalobe. Uvedené vyplýva najmä zo znenia § 79 ods. 1 O.s.p. Ak teda účastník uvedie rozhodujúce skutočnosti, z ktorých vyvodzuje tvrdený nárok alebo obranu proti nemu, avšak s tým spojí nesprávne právne následky, nie je súd viazaný právnym názorom účastníka a je povinný vec posúdiť podľa tých právnych noriem, ktoré na tvrdený a súdom zistený skutkový stav dopadajú.

Pokiaľ ide o odškodnenie navrhovateľa za nesprávny úradný postup pri policajnom zákroku dňa 1.4.2009, kedy bol obmedzený na osobnej slobode, tu je potrebné zas uzavrieť, že zodpovednosť štátu za škodu spôsobenú nesprávnym úradným postupom je osobitným prípadom zodpovednosti za škodu, a je objektívnou zodpovednosťou. Právna teória určila všeobecné kritériá, ktorých súčasné splnenie je nevyhnutným predpokladom vzniku zodpovednosti za škodu: 1) nesprávny úradný postup, 2) škoda a 3) príčinná súvislosť medzi nesprávnym úradným postupom a škodou, bez ohľadu na zavinenie. Uvedené základné zákonné podmienky musia byť splnené kumulatívne, preto nesplnenie čo i len jednej z nich má za následok, že zodpovednosť za škodu nevzniká. Právna úprava zodpovednosti štátu za škodu spôsobenú nesprávnym úradným postupom bola obsiahnutá v zákone č. 58/1969 Zb. účinnom do 30.6.2004, ktorý bol s účinnosťou od 1.7.2004 nahradený novým zákonom č. 514/2003 Z.z. o zodpovednosti za škodu spôsobenú pri výkone verejnej moci, ktorý súd prvého stupňa správne aplikoval na daný prípad.

Bolo preto dôvodným zaoberať sa otázkou danosti zodpovednosti za škodu spôsobenú nesprávnym úradným postupom (to súd prvého stupňa opomenul). V danej veci je potrebné vychádzať z definovania nesprávneho úradného postupu v zmysle zákona č. 514/2003 Z.z. (účinného v čase vzniku tvrdenej škody 1.4.2009).

Podľa ust. § 9 ods. 1 zákona č. 514/2003 Z.z. za nesprávny úradný postup sa považuje aj porušenie povinnosti orgánu verejnej moci urobiť úkon alebo vydať rozhodnutie v zákonom ustanovenej lehote, nečinnosť orgánu verejnej moci pri výkone verejnej moci, zbytočné prieťahy v konaní alebo iný nezákonný zásah do práv, právom chránených záujmov fyzických osôb a právnických osôb.

K tejto otázke súd prvého stupňa vychádzajúc z obsahu spisu nevenoval pozornosť a uvedený nedostatok napravil odvolací súd, ktorý v tomto smere urobil aj príslušný dotaz a poskytol účastníkom možnosť argumentovať, pričom ani použitá argumentácia navrhovateľa v spojitosti s okolnosťami daného prípadu neboli spôsobilé odvolací súd presvedčiť o tom, že by navrhovateľ mal nárok aj na odškodnenie za nesprávny úradný postup pri policajnom zákroku dňa 1.4.2009.

Za nesprávny úradný postup možno považovať taký postup úradu, ktorý je nesprávny vo vzťahu k vtedy existujúcim právnym predpisom diktujúcim obligatórny spôsob konania úradu. Samotný názov nesprávny úradný postup nie je práve najvhodnejší, pretože sa nemyslí jeho nevhodnosť a neúčelnosť. O nesprávny úradný postup ide, ak konkrétny úradný postup má vadu, t.j. nie je v súlade s právnou úpravou. Pojem „nesprávny úradný postup“ je potrebné chápať ako nezákonný úradný postup štátneho orgánu. Skutočnosť, že ide o nesprávny úradný postup taktiež určuje fakt, že musí ísť o úradný postup priamo súvisiaci s výkonom verejnoprávnej pôsobnosti orgánu štátnej správ. V zmysle rozsudku NS SR sp. zn. 4Cdo/60/2003 nesprávnym úradným postupom môže byť akákoľvek činnosť spojená s výkonom právomoci určitého štátneho orgánu, ak pri tomto výkone alebo v súvislosti s ním dôjde k porušeniu pravidiel ustanovených právnymi normami. Naopak správnosť úradného postupu treba posudzovať aj z hľadiska účelu, k dosiahnutiu ktorého postup štátneho orgánu smeruje. Odvolací súd podporne poukazuje aj na ďalší rozsudok Najvyššieho súdu SR sp. zn. 4Cdo/24/2004, podľa ktorého nesprávny úradný postup možno vymedziť tak, že ide o porušenie právnou normou ustanoveného predpísaného postupu štátneho orgánu, resp. o porušenie účelu postupu štátneho orgánu, ktorý - či už súvisí s rozhodovacou činnosťou štátneho orgánu, alebo s ňou nesúvisí - nenašiel svoj bezprostredný výraz vo vydanom rozhodnutí. Pod termín „postup“ možno subsumovať ako konanie (činnosť) štátneho orgánu, tak aj jeho nekonanie (nečinnosť alebo opomenutie).

Keďže navrhovateľ počas konania dostatočným spôsobom nepreukázal nesprávny úradný postup zo strany dotknutého orgánu (tu príslušníka policajného orgánu pri policajnom zákroku - zadržaní navrhovateľa), nemôže existovať ani príčinná súvislosť medzi vznikom škody a nesprávnym úradným postupom. Výškou škody - nemajetkovej ujmy vzniknutej navrhovateľovi sa súd nezaoberal, keďže v konaní bolo potrebné preukázať všetky predpoklady pre priznanie nároku súčasne. Ak nebol preukázaný jeden z predpokladov, resp. dva (keď neexistuje nesprávny úradný postup, nemôže existovať ani príčinná súvislosť medzi nesprávnym úradným postupom a vznikom škody), preukazovanie výšky škody - nemajetkovej ujmy na strane navrhovateľa by bolo nadbytočným a nehospodárnym.

V otázke skúmania danosti príčinnej súvislosti medzi nesprávnym úradným postupom a škodou odvolací súd poukazuje na rozsudok Najvyššieho súdu SR sp. zn. 2Cdo/292/2006 (publikovaný pod č. 2 ZSP 1/2008), podľa ktorého atribútom príčinnej súvislosti je priamosť pôsobenia príčiny na následok, pri ktorej príčina priamo (bezprostredne) predchádza následku a vyvoláva ho. Vzťah príčiny a následku musí byť preto priamy, bezprostredný, neprerušovaný, nestačí, ak je iba sprostredkovaný. Vzťah príčinnej súvislosti (kauzálny nexus) sa v právnej teórii definuje ako priama väzba javov (objektívnych súvislostí), v rámci ktorého jeden jav (príčina) vyvoláva druhý jav (následok). O vzťah príčinnej súvislosti ide, ak je medzi porušením povinnosti a škodou vzťah príčiny a následku. Ak bola príčinou vzniku škody iná skutočnosť, zodpovednosť za škodu nenastáva, zodpovednosť nemožno robiť závislou na neobmedzenej kauzalite. Pri zisťovaní príčinnej súvislosti treba preto škodu „izolovať“ od všeobecných súvislostí a skúmať len to, ktorá príčina ju vyvolala, pritom nie je rozhodujúce časové hľadisko, ale vecná súvislosť príčiny a následku (porovnaj R 21/1992). Pre záver o existencii príčinnej súvislosti nestačí pravdepodobnosť, príčinná súvislosť musí byť vždy s istotou preukázaná (bezpečne zistená), pričom dôkazné bremeno zaťažuje poškodeného.

Odvolací súd v tejto súvislosti poukazuje jednak na výsledky prešetrovania tohto zákroku Sekciou kontroly a inšpekčnej služby MV SR, odbor inšpekčnej služby, 2. inšpekčné oddelenie Bratislava, konanie vedené pod č. ČVS: SKIS-116/IS-2-V-2009, ktoré šetrenie skončilo so záverom, že nie je preukázané, že by sa príslušníci policajného zboru dopustili pri výkone služobného zákroku proti navrhovateľovi excesu, ako aj na samotný znalecký posudok, na ktorý odkazoval aj navrhovateľ - znalecký posudok znalca MUDr. Mariána Pamulu, ktorý vo svojich záveroch konštatuje, že v mechanizme vzniku zranenia navrhovateľa sa mohol uplatniť úder napríklad rukou zovretou v pästi do oblasti ľavých dolných rebier, pričom intenzita pôsobiacej sily mohla byť len slabá. Týmto úderom nedošlo k prejavom vonkajšieho zranenia na hrudníku a bruchu. V dôsledku ochorenia sleziny, ktorá bola zväčšená - splenomegália a krehká i úder vedený slabou intenzitou, ktorou za normálnych okolností nevznikne zranenie, u poškodeného mohlo viesť k natrhnutiu sleziny a ku krvácaniu do dutiny brušnej z tejto trhliny. Zranenie mohlo vzniknúť nielen samotným úderom do danej oblasti, ale i narazením ľavej strany hrudníka a brucha na tvrdý, tupý predmet. Podobne ako pri vzniku zranenia úderom i pri narazení intenzita nárazu nemusela mať veľkú intenzitu. Na vznik zranenia - natrhnutia sleziny - udaného poškodeného postačovala i slabá intenzita nárazu, ktorá u zdravého človeka nespôsobí zranenie sleziny. K natrhnutiu sleziny došlo pri incidente dňa 1.4.2009, pričom prejavy poranenia sleziny

nastúpili krátko po zranení. Daným mechanizmom pri pôsobení danej intenzity pôsobiacej sily, na dané miesta u zdravého človeka by nemuselo dôjsť k žiadnym prejavom zranenia. U poškodeného vplyvom ochorenia sleziny bola táto zväčšená, krehkejšia, náchylnejšia na zranenie i po náraze alebo údere, ktorý by inak zranenie nespôsobil. Zranenie poškodeného mohlo vzniknúť po banálnom údere, prípadne narazení, dňa 1.4.2009. Zväčšená a chorá slezina mohla však viesť k operačnému riešeniu - odstráneniu sleziny i z preventívneho dôvodu, práve aby sa predišlo jej poraneniu a krvácaniu po banálnych pádoch, resp. úderoch (znalecký posudok, ktorý je obsahom pripojeného vyšetrovacieho spisu Ministerstva vnútra SR sekcie kontroly a inšpekčnej služby, odbor inšpekčnej služby č.k. ČVS: SK IS-116/IS-2-V-2009 strana 191 až 204). Z uvedeného je potom zrejmé, že navrhovateľ v konaní nepreukázal, že by k poškodeniu jeho zdravia došlo v priamej príčinnej súvislosti a bezprostredne práve vykonaným policajným zákrokom, sám znalec v znaleckom posudku konštatoval ochorenie sleziny navrhovateľa pred policajným zákrokom, ktorá bola krehká s možnosťou jej zranenia i úderom slabej intenzity, ktorým za normálnych okolností zranenie nevznikne, navyše na vznik zranenia navrhovateľa postačovala i slabá intenzita nárazu, ktorá u zdravého človeka zranenie nemusí spôsobiť, pričom zranenie mohlo vzniknúť i len po banálnom údere, prípadne po narazení, čo svedčí iba o pravdepodobnosti príčinnej súvislosti, keď tu sa vyžaduje dôkaz o jej existencii, ako na to správne poukázal aj odporca.

Teória procesného práva podmieňuje úspech účastníka konania v spore unesením dvoch bremien. Ide jednak o bremeno tvrdiť skutočnosti, ktoré môžu prívodiť jeho úspech v spore, a jednak bremeno tieto skutočnosti preukázať.

Základnou normou upravujúcou bremeno tvrdenia a preukazovania je ustanovenie § 120 ods. 1 veta prvá O.s.p., podľa ktorého účastníci sú povinní označiť dôkazy na preukázanie svojich tvrdení. Uvedené ustanovenie stanovuje dôkaznú povinnosť účastníkov v sporovom konaní, t.j. povinnosť označiť dôkazy na svoje tvrdenia. Iniciatíva pri zhromažďovaní dôkazov leží zásadne na účastníkoch konania. Účastník, ktorý neoznačil dôkazy potrebné na preukázanie svojich tvrdení, nesie nepriaznivé dôsledky v podobe takého rozhodnutia súdu, ktoré bude vychádzať zo skutkového stavu zisteného na základe vykonaných dôkazov. Rovnaké následky postihujú i toho účastníka, ktorý síce navrhol dôkazy o pravdivosti svojich tvrdení, no hodnotenie vykonaných dôkazov súdom vyústilo do záveru, že dokazovanie nepotvrdilo pravdivosť skutkových tvrdení účastníka. Zákon určuje dôkazné bremeno ako procesnú zodpovednosť účastníka za výsledok konania, pokiaľ je určený výsledkom vykonaného dokazovania. Dôsledkom toho, že tvrdenie účastníka nie je preukázané (v tom zmysle, že súd ho nepovažuje za pravdivé) ani na základe navrhnutých dôkazov, ani na základe dôkazov, ktoré súd vykonal bez návrhu, je pre účastníka nepriaznivé rozhodnutie (NS SR sp. zn. 6 M Cdo 17/2010).

Vzhľadom na to, že navrhovateľ nepreukázal splnenie všetkých zákonných podmienok, ktoré by zakladali zodpovednosť odporcu za škodu spôsobenú pri výkone verejnej moci v zmysle príslušných ustanovení zákona č. 514/2003 Z.z., nebolo možné priznať jeho návrhu úspech ani v tejto časti, ako to správne skonštatoval aj súd prvého stupňa.

S poukazom na vyššie uvedené potom odvolací súd rozsudok súdu prvého stupňa v napadnutej zamietajúcej časti výroku v rozsahu žiadaného zaviazania odporcu zaplatiť navrhovateľovi sumu 1 000 Eur ako škodu predstavujúcu trovy právneho zastúpenia, ktoré vznikli v súvislosti s nezákonným rozhodnutím - vznesením obvinenia, keďže neboli splnené podmienky ani na jeho potvrdenie, ani na jeho zrušenie zmenil s odkazom na § 220 O.s.p. tak, že návrhu v tejto časti vyhovel a v ostatnej zamietajúcej časti vo veci samej ako vo výroku vecne správnym, s použitím ust. § 219 O.s.p. potvrdil.

V konaní bol potom v prevažnej miere úspešný odporca, keď jeho neúspech možno ustáliť len ako v nepatrnej časti (uplatnený nárok v sume 14 232,66 Eur, jeho zamietnutie v rozsahu sumy 11 741,88 Eur, zastavenia konania bez uvedenia dôvodu - teda pre správanie sa navrhovateľa v rozsahu sumy 1 490,78 Eur), konkrétne len v rozsahu 7,8 %, čo odôvodňuje aplikáciu § 142 ods. 3 v spojení s § 146 ods. 2 vetá prvá a § 224 ods. 1, 2 O.s.p. a tým priznanie odporcovi plnej náhrady trov ako prvostupňového, tak i odvolacieho konania, ktorú si uplatnil návrhom podľa § 151 O.s.p. vo výške zdokladovaných nákladov na pohonné látky v súvislosti s jeho prepravou na pojednávanie konané dňa 16.4.2014 vo výške 17,51 Eur.

Senát krajského súdu toto rozhodnutie prijal pomerom hlasov 3:0.

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku nie je možné podať odvolanie.